

Beste leerlingen,

Binnenkort kom ik bij jullie in de klas om mijn persoonlijke verhaal over de Tweede Wereldoorlog te vertellen. Mijn naam is Henk van der Velde en mijn verhaal gaat over mijn vader Ton. Mijn ouders hebben de oorlog meegemaakt. Ik ben op 25 maart 1952 geboren, dus na de Tweede Wereldoorlog. Mijn vader heeft altijd veel verteld over wat hij in die oorlog meemaakte. Daardoor kan ik jullie zijn verhaal overbrengen. Dat vind ik belangrijk om te doen.

Voor mijn verhaal is het belangrijk dat jullie al wat weten over de Tweede Wereldoorlog. Daarom vind ik het fijn als jullie eerst het filmpje *De oorlog in zeven minuten* bekijken en daarna de vragen hieronder beantwoorden.

Misschien heb je zelf wel ergens in de wereld ook een oorlog meegemaakt of ken je iemand anders die een oorlog heeft meegemaakt. Als dat zo is, vul dan hieronder in wie dat is en vertel er iets over.

Weetje:

Er waren vijf kampen in Nederland: Doorgangskamp Westerbork, Kamp Vught, Kamp Amersfoort, Kamp Erika en Kamp Schoorl. Mijn vader Ton zat in Kamp Erika.

NA DE OORLOG

Landelijk centrum naoorlogse gastsprekers WO2 tot nu

2.

In het begin van de oorlog merkte je nog niet veel van de bezetting. Later wel. Mensen moesten bijvoorbeeld hun radio inleveren en kranten werden overgenomen door de bezetter. Televisie, internet, Snapchat, Instagram, het was er allemaal niet! Wel waren er posters die zeiden dat het goed was om te werken in Duitsland. Dat heet propaganda en dat was nepnieuws. Mensen gingen daarin geloven, omdat er heel veel posters te zien waren. Als je iets vaak herhaalt, gaan sommige mensen daarin geloven. **Nu zie je veel nepnieuws op internet. Hoe kun je onderzoeken of dit nepnieuws is?**

Weetje:

Een razzia is een klopjacht op mensen. Tijdens de oorlog werden zowel razzia's op Joodse Nederlanders als op niet-Joodse Nederlanders uitgevoerd.

3.

Bekijk hieronder een aantal foto's. Welk plaatje past voor jouw gevoel het beste bij WO2? En waarom?

foto: _____ waarom: _____

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

4.

De maatregelen tegen de Joodse en niet-Joodse Nederlanders werden steeds heftiger. Mensen gingen onderduiken. Wat is onderduiken?

Weetje:

Nederlanders moest gedwongen werken in Duitsland, omdat veel Duitse mannen in het leger moesten vechten. Dat gedwongen werken heet dwangarbeid. Sommigen gingen onderduiken, maar als je werd opgepakt kon je in een concentratiekamp terecht komen.

5.

Stel je voor: het is oorlog, je gaat onderduiken en je mag één ding meenemen dat heel belangrijk voor je is.

Wat zou jij dan meenemen en waarom?
(mobiele telefoon mag je niet kiezen!)

Weetje:

Op 10/11 november 1944 vond de grootste razzia plaats op Nederlandse mannen tussen de 17 en 42 jaar in Rotterdam en Schiedam. 52.000 van de 70.000 mannen werden weggevoerd om dwangarbeid in Duitsland te verrichten.

6.

Leven in een oorlog is heel heftig. Soms moet je keuzes maken en dat is moeilijk, omdat wat je ook kiest het nooit helemaal goed is. Dat wordt een dilemma genoemd.

Je kon tijdens een oorlog vier dingen doen:

- actief meedoen met de vijand, dat heet collaboreren
- je actief verzetten tegen de vijand, dus **in het verzet gaan**
- **klein verzet plegen**, zoals bijvoorbeeld naar radio Oranje luisteren, O.Z.O (Oranje zal overwinnen) op muren schrijven.
- of **gewoon aanpassen**

Laten we ook eens even nadenken over de volgende uitspraken. Jullie leerkracht leest ze hardop voor. Als je het eens bent met een uitspraak gaat je duim omhoog. Als je het oneens bent: duim omlaag

EENS OF ONEENS

- Je aanpassen aan de vijand is eigenlijk ook collaboreren.
- Als je in het verzet zat, was je een held.
- Je verzetten tegen de vijand klinkt makkelijker dan het is.
- Als ouders voor de Duitsers waren, dan moesten hun kinderen dat ook zijn.
- Als je instemde om te gaan werken in Duitsland was je fout.
- Het was slim van het verzet om kinderen boodschappen te laten doorgeven.
- Klein verzet plegen, is ook gewoon aanpassen.

eens / oneens

eens / oneens

eens / oneens

eens / oneens

eens / oneens

eens / oneens

eens / oneens

Tot slot

Ik kijk er naar uit om jullie te zien. Heb je nu alvast vragen?
Schrijf ze op. Tot gauw!

Henk van der Velde
